

CONSILIUL EPARHIAL ORT. ROM. ARAD.

Nr. 3258
1929

GRIGORIE,

din mila lui Dumnezeu Episcop al eparhiei române ortodoxe a Aradului, Ienopolei și Hălmagiului, precum și a părților anexate din Banatul-Timișan.

Iubitului Cler și Popor și iubiților deputați ai Adunării Noastre eparhiale, dar și milă dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Iisus Hristos, împreună cu salutarea Noastră arhierescă.

Pe temeiul art. 9 din lege și art. 132 și 134 din statutul pentru organizarea Bisericii ortodoxe române și în conformitate cu concluzul 18 al Adunării Noastre Eparhiale din **29 Aprilie a. c.**, convocăm Adunarea Eparhială a Aradului în sesiune extraordinară pentru

**Comemorarea aniversării de o sută de ani dela
așezarea celui dintâiu episcop român Nestor
Ioanovici în scaunul episcopesc al Aradului**

pe ziua de **Sâmbătă, 26 Octomvrie a. c.**, la orele 8 jum. dimineața, când se va oficia cuvenita slujbă religioasă în catedrala Episcopiei și apoi va avea loc deschiderea adunării la orele 12 în sala festivă a palatului Cultural din Arad.

Ceeace se aduce la cunoștința tuturor P. T. deputați spre știre și orientare.

Arad, 1 Octomvrie 1929.

† Grigorie
Episcopul Aradului.

Duhul frăției.

De arhim. Dr. I. Suci.

Cu prilejul Congresului din București al „Asociației generale a clerului ortodox român.”

Asociația clerului nostru ortodox din întreaga Românie va ține congresul ei în zilele 15, 16 și 17 i. c. în București, având președinte pe P. C. Sa *Ioan Popescu* — *Mălăești* profesor universitar. Ne umple sufletele de mulțumire, că putem vorbi despre aceasta instituție, care întrunește atâți apostoli ai Bisericii din România întreagă pentru a găsi soluții la probleme practice arzătoare din domeniul pastorației. Asociația trebuie privită cu toată dragostea sufletului, cu interesul reclamat de problemele puse la ordinea de zi. Duhul, ce stă la baza acestei asociații, o înalță, căci este dragostea frățească, Duhul frăției.

Însuș Domnul a pus acest Duh ca semn distinctiv al învățăceilor Săi: „Întru aceasta vor cunoaște toți, că ai mei învățați sunteți, de veți avea dragoste între voi” (Ioan 13. 35).

Armonia, ce stăpânește aceasta societate, este dovada frăției fortificatoare, vărsate de însuș Dzeu. Apostolul *Ioan* scrie: „De iubim unul pe altul, Dumnezeu în noi rămâne și dragostea Lui în noi este desăvârșită” (I. Ioan 4. 12). Fără iubire frățească Dumnezeu nu poate să fie cu noi.

Acest Duh va face, ca debaterile Congresului să decurgă cu toată demnitatea. Preocupările Congresului sunt de cel mai mare interes și se așteaptă, ca preoțimea participantă să ducă cele mai bune soluții. La două ședințe publice se vor trata următoarele chestiuni: 1. Adevărata interpretare a Sf. Scripturi și 2. Puterea sfințitoare a Bisericii. Lumea se crede în drept să interpreteze Sf. Scriptură. Dar o interpretează în chip raționalist. E necesar a combate acest fel de interpretare, precum și toată interpretarea subiectivă, ce lipsește Sf. Scriptură de autoritatea ei, îndeosebi raționalismul desmățat al sectarilor, care se mulțumește cu explicarea nepuțincoasă a unor predicatori neisprăviți, cari reduc tot misterul credinței la câteva cântări simpliste și moralizări inefective, lipsite de orice contribuție la înălțarea morală și culturală a individului și colectivității.

Simțim apoi nevoia unei legături cu Ființa supremă și dobândirea unei puteri dela Dzeu. Putem noi însă cu raționalismul și subiectivismul nostru a ne ridica la Dzeu? Nu. Biserica mijlocește aceasta putere și ne apără de rătăcirii.

Pe lângă soluțiile așteptate, participanții se vor alege de sigur și cu duhul frăției, ce animează această asociație. Trebuie să o mărturisim, că acest aport e foarte prețios în Biserica noastră îmbogățită cu o constituție democratică. Cât de dorit este să fie obligatoare pentru toți, atât pentru preoțime, cât și pentru mireni, cuvintele apostolului Pavel adresate Efezenilor:

„Cu vrednicie să umblați după chemarea, cu care sunteți chemați. Cu toată smerenia și blândețele, cu îndelungă răbdare, îngăduindu-vă unii pe alții în dragoste. Silindu-vă să păziți unirea Duhului, în legătura păcii.” (4. 1—3).

Aceste puține reflecții le însoțim de dorința, ca lucrările congresului să fie binecuvântate de Dzeu, spre binele Bisericii și spre cinstea tagmei noastre preoțești. *Salutăm din inimă și noi Asociația generală a clerului român ortodox!*

Când invie morții...

O victimă a războiului mondial. — Prizonierul declarat mort, scrie acasă — femeie cu doi bărbați legali.

Războiul mondial, care a nimicuit atâtea căminuri, creiază și azi, după zece ani, situațiile cele mai delicate în unele familii.

În August 1914 a fost trimis pe frontul din Galția și țaranul Nicolae Allar din Hodoni (Timiș-Torontal), lăsând acasă femeile și părinți. În 1916, scrisorile venite de pe front au încetat deodată, pentruca în urmă familia să afle de la autoritățile militare, că Nicolae Allar a căzut în prinoare la ruși. În adevăr, peste câteva luni au început să sosească scrisori dintr'un lagăr de prizonieri din Siberia, ca pe urmă să înceteze și acestea, brusc.

Soția tânără, nevoind să aștepte sfârșitul războiului și pe cel pe care soarta l-a aruncat peste mări și țări, într'o bună zi își surprinde socrul cu știrea, — aflată, după afirmația ei, din scrisoarea trimisă de alt prizonier într'un sat vecin — că cel căzut în prizonerie a murit.

Soția și părinții îi jeluseră după credință, iar la stăruința soției, autoritățile declară mort pe cel dispărut în Siberia.

Soția, devenită astfel văduvă după toate formele, se căsătorește acum trei ani cu alt tânăr din sat anume A. Lung.

Acum câteva zile, sosește însă o scrisoare din Rusia. Scrisoarea e scrisă de Nicolae Allar, care n'a murit, ci trăiește într'un sat pe malul râului Don. În scrisoare, fostul prizonier roagă soția, ca să facă rost de pașaport, căci dorește să vină acasă și autoritățile sovietice nu-l dau drumul fără acte de identitate.

E lesne de înțeles ce senzație a produs scrisoarea în mica comună Hodoni.

Dar scrisoarea aceasta pune în discuție și problema de ordin de drept. Care căsătorie e valabilă și mai ales ce se face cu copilul celui dintâi soț, adoptat în restimp de cel de al doilea și trecut pe numele său?

Pagina catihetică.**Sufletul copiilor noștri.**

Iubirea față de copil nu este de origine pământească, ci de proveniență cerească.

Omul așa este că se supără pe semenii săi, nu numai pentru o faptă păgubitoare, ci și pentru cea mai mică observare.

Omul pentru nimic în lume nu ar da de aproapele său un gram de iubire.

Și ce minunat. Acelaș om sălbatic, egoist, pornit spre rele, își apără până la ultima suflare copilășul său față de oricine, espunându-și viața chiar. Și tot omul, care nu iartă pe fratele său niciodată pentru cea mai mică greșală, e în stare să imiteze la tot ceasul gestul admirabil al Tatălui din evanghelie, care a căzut pe umerii fiului răătăcit, carele s'a întors.

Omul egoist până la sălbăticie față de aproapele său, e în stare să-și deie tot avutul copiilor săi.

Omul, care cu trupul devine tot mai aspru, tot mai crâncen, tot mai nemilostiv, la vederea fiilor sau fiicelor sale e în stare să se însenineze și să-și arate laturea cea mai frumoasă a sufletului.

Pe cale de evoluție nu ar fi ajuns omul nici odată la această iubire minunată față de copiii săi, care condestilează atât de adânc cu egolsmul și slăbiciunile lui.

Aceasta iubire gata de jertfă și suferință orșicând este înrudită cu cerul și este o parte din iubirea lui Dumnezeu.

Cătră aceasta iubire, sădită de Dumnezeu în om dorim să grăim azi.

O floare, admite orișicine, are lipsă de o atmosferă curată și luminoasă, fiindcă altfel se ofilește.

De ce credem ca un copil, care este mai prețios în ochii noștri decât toate florile din lume, nu are și el lipsă de aceeaș atmosferă pe care o reclamă o floare.

Uitați, vă rog, cât e de curată și cum reachează de repede conștiința copilului.

A făcut ceva rău cutare copil și numai decât plânge cu potop de lacrimi. Nu frica de bătae îl face să plângă ci durerea că el a supărat pe tata ori pe mama care îl primește nu cu fața blândă de altădată ci cu ochii umbriți.

Se bat copiii și ce e curios că cel mai tare plânge mai mult ca cel bătut. Deabea așteaptă momentul să se împace.

Ce o avea, un măr, o felie de pâine o oferă curat copilărește celui bătut. Copilul simte că a face rău e ceva contrar sufletului. Se poate un păcat mai mare pe lume decât să dărâmi lumea curată și frumoasă a copiilor?

Și oamenii cei mari, durere, chiar păcatul acesta îl fac zilnic, tot mereu tulbură și infectează atmosfera curată și sănătoasă în care trebuie să crească copiii.

Stăm în pragul unui nou an școlar și grija noastră a catihetilor este oare cu ce gânduri se poartă părinții față de școală și în special față de oarele de religie.

Zel catihetic, registre control sever, nu fac nimic fără priceperea și dragostea părinților, cari trebuie să-și trimită copiii la oarele de religie cu gândul sfânt, că copiii lor în aceste oare petrec chiar în atmosfera cea mai frumoasă și cea mai folositoare sufletelor copiilor lor.

Nu am avut mai mare decepție în viață decât văzând în școlalele noastre lipsa copiilor în oarele de religie.

Oare își dau seama părinții, cari își sustrag copiii dela oarele de religie, că fac cel mai mare rău posibil.

De atmosferă plină cu gazele otrăvitoare ale tuturor păcatelor au parte destulă copiii, deci de ce-lar lipsi de acele puține oare de religie, când pot petrece în atmosfera binefăcătoare de care au chiar lipsă.

De câte ori vor vrea acești copii mai târziu, loviți crunt de soarte, să se apropie de Dumnezeu și nu vor ști cum, fiindcă la vremea când să arătan la oarele de religie, trepții pe cari tu te sui la Dumnezeu, au lipsit de acolo.

De câte ori vor vrea acești copii să-și ușureze sufletele prin o rugăciune și nu vor ști grăi fiindcă la vremea sa, prin exemplul rău al părinților, au bagatelizat oarele de religie unde se învață arta de a se ruga lui Dumnezeu.

Și iarăș va veni vremea, când acești copii crescuți mari și nișți de albeața durerilor vor vrea să afle mângăiere și nu vor ști cum, fiindcă atunci când în oarele de religie se arăta calea spre mângăiere ei erau undeva pe străzi din vina părinților.

Mai mult decât dragostea de părinte nu poate face nici un catihet ori cât ar fi de zelos și dexter.

Dacă tata și mama de acasă detestă copilului lor dreptul la o atmosferă curată și bună, atunci zadarnice sunt silințele catihetului, fiindcă arta lui de a învăța nicicând nu poate pătrunde în afunzimile sufletului de copil, unde pătrunde numai dragostea de părinte.

Cunosc un bătrân trist și singuratic. Și când am vreme liberă îl cercetez, fiindcă și el este o figură care se cuprinde în amintirile mele din copilărie.

Și lucru curios, niciodată acest bătrân nu începe și nu sfârșește convorbirea, fără să nu-și aducă aminte de oarele de religie și de preotul său.

„Cum se face bătrânule că vorbești cu atâta dragoste despre religie“.

„El părinte“ acum înțeleg ce nu am vrut să înțeleg cândva că fără religie viața e iad pe pământ.

Lovit crunt de soartă, părăsit de toți, acum văd ce pâine dulce e credința în Dumnezeu.

Povestea acestui bătrân e povestea tuturor la urma urmel, aproape toți ajungem bătrâni și părăsiți și pentru așa calici la aceste zile singura mângăiere e credința în Dumnezeu.

Părinților, acum la începutul anului școlar vă trimitem noi catihetii, solle și vă invităm să vă trimiteți copiii regulat la oarele de religie, fiindcă altcum voi cari sunteți cei mai mari binefăcători ai copiilor voștri vă prefaceți în cei mai mari răuvoitori ai lor, lipsindu-i pentru toată viața de puterea și mângăierea credinței.

Dr. Ștefan Gioroianu protopop.

leoane din trecutul cultural al Aradului.

Dascălul Moissă Bota.

(1789—1873)

Dacă în vremea lui, mai toată suflarea românească de dincoaci de Munți îi purtă pe buze numele, după ce a închis ochii peste un

deceniu aproape nimeni nu-și înal putea da samă, cine răspunde la numele de Moisă Bota, care în cei 84 ani cât a trăit, „*trecând a făcut bine*” și a mai și stichuit, așa adecă, dupăcum se pricepea el și dupăcum eră gustul la o seamă de cărturari tardivi contemporani.

E mai pe jos un Moisă Bota, chiar decât așa numiții *minores*, dar e adevărit deplin și celalalt cuvânt, că între „*minorum gentium*” alor noștri erau *quantum satis* deaceia, cari numai și numai d'al d'astea savurau și puteau savură!

Bota nu a fost ceva factor mare cultural, cu atât mai puțin îi revin vrednicii literare, dar a fost, în vremea sa și la rândul său, un sânguincios învățător școlar și extrașcolar; un lucrător și pilduitor personaj al neamului său, în orice materie de viață publică, dar cu preferință hărnicia lui desinteresată acționă, în mod binecuvântat și cu efect simțitor și îndemnător, în chestii de educație: culturală-socială și național morală. Acesta și eră propriul teren și chip de a lucra pe vremea sa, când se puneau începuturile organizate ale acțiunii culturale românești în ținutul Aradului.

Eată pricina, pentru care nu e bine să fie uitat acest subiect popular al svâcnirilor cărturării noastre, din ținuturile aceștea, în prima jumătate a veacului trecut; veac de reactivare istorică, aproape bimilenară și veac de reabilitare, aproape integrală!

Acest umil dascăl de provincă, amăsurat obiceiului vremilor și tradiției observat cu scumpătate de străini, avu norocoasa inspirație de a felicita în stichuri selecte și întocmite *ad hoc*, veselie întârziată a norodului creștinesc românesc: pentru reîntegrarea ierarhiei proprii, pentru reîntronizarea pontifului său fugărit și excomunicat de lăcomia, prepotența și trufia ilirică; mazilit, necinstit și uitat cu totul de perfizii și nemulțămătorii Habsburgi.

În vederea împrejurării, că Moisă Bota proslăvia pe primul episcop român ungurean, pe Nestor Ioanovici, se cuvine ca noi, cei de azi, când serbătorim aceasta aniversare centenară se facem puținică amintire și de Moisă Bota, cu atât mai vărtos, că până azi, afară de câteva șire din Enciclopedia Română din Sibiu¹⁾ și de o biată pagină din Istoria literaturii lui Vasile Grigorie Pop,²⁾ nimenea nici când și nicăiri, nu are nici măcar un cuvânt pentru el, exceptând cu onor pe dl Iorga, care în marile lui Istorii de literatură română din ve-

acurile XVIII și XIX, la locurile cuvenite, aminteste, în trecere, de Moisă Bota și de unele din operele dânsului. Dar și d. N. Iorga spune numai puțin: că în „Biblioteca” Karkaleki, din Buda, la 1830, se anunță publicarea „*Fabulelor* și Cuvântului către episcopul Nestor Ioanovici de Moise Bota, care mai scrisese un număr de piese de ocazie”³⁾

Amintita publicație alui Karkaleki o am. N'am dat însă nicăiri în ea de ceva anunț de acest fel, cum nu am dat nici de vre-o publicație însăși a numitelor opere. Trebuie că e ceva greșală la mijloc. Tot astfel, nu se mai știe nici despre aceea, că M. Bota să fi compus și fabule; decumva nu sunt una cu satirele scrise în contra sârbilor! De ele vom pomeni mai la vale.

Nu pot erua, că sub titlul de „Cuvântul către episcopul Nestor Ioanovici, vine de a se înțelege logosul, encomiul, scris din prilejul introducerii lui Nestor Ioanoviciu, scriere adecă care ne preocupă aici, numită de comun „*Dedicatie*” la instalație etc.

Altcum după toate ostenețele ce am depus, nu am putut ajunge să văd operele numitului Moisă Bota. O singură tipăritură alui — despre care îndată vom vorbi — am, *Gratul Român*.

Operele, a acărora înșirare o fac aici, urmează elencului dat de Enciclopedia pomenită mai sus⁴⁾ colaționat apoi cu o bogată, — *poate cea mai bogată* — *colecție de cărți românești* la noi în Bănat, în pragul veacului al 20 lea, a regretatului prieten de școală și preot de mir al eparhiei Arad, Emilian Micu; binecunoscut pe meleagurile de aici ca om foarte cetit și din samă afară de modest. Preotul E. Micu eră rar amator al bibliografiei vechi române, până la excesul bibliofiliei.

Biblioteca din vorbă a moștenit o cumnatul răposatului,⁵⁾ un învățător din Topolovașulmare, azi penzionar în Logoj.⁶⁾

După aceste două consemnări, Moisă Bota, desigur îndemnat la așa ceva de Petru Maior cenzor de cărți, a tipărit în 1820, în Buda, la tipografia universității, un mic *Abecedar*, cu litere latine. Aceasta e prima încer-

¹⁾ N. Iorga Istoria literaturii românești în veacul al XIX lea, Buc. 1907 vol. I. pg. 105.

²⁾ Articolul e scris de dl. prof. dela școala normală din Caransebeș Iuliu Vuia în 1898, care, întrebând azi după 31 de ani, nu mi-a putut da date mai multe.

³⁾ Ștefan Gherga: Catalogul bibliotecii, Logoj, 1910, pg. 10. poz. 186-191, se cuprind cinci lucrări tipărite de ale lui Moisă Bota.

⁴⁾ Biblioteca *en bloc* fu vîndută în 1920, Institutului din Cluj, de sub îngrijirea d'ui prof. univ. Sextil Pușcariu, „Muzeul pentru limba română.”

¹⁾ de Dr. Cornel Diaconovitch tom I, pg. 561, tipărită în 1898.

²⁾ „Conspect asupra literaturii române și scriitorilor ei” 1876 Buc. part. II pg. 124 5.

care la noi românii de pretutindenea, de a tipări cu litere latine o carte de școală⁷⁾ de școală lementară. Cutezanța aceasta însă fu scump plătită.

În 1835, — cum, cum nu, — destul și bine, că reuși să fie ales învățător în suburbia Timișorii Maerile-Elizabethinul de azi. Conzistorul sârbesc însă s'a făcut luntre punte și a invalidat alegerea, pe motiv că a tipărit cu caractere latine (Proces verbal din 28 Octombrie 1835).

(va urma).

Sfințirea bisericii din Chizdia. Vizita canonică la Labașinț.

În Chizdia avem o parohie mică, abia din 200 suflete ort. române. Râvna către casa Domnului i-a învrednicit să-și ridice un nou lăcaș de închinare.

Ca bucuria poporului să fie deplină, Prea Sf. Sa s'a hotărât să le sfințească bisericuța personal.

Dela reședință a plecat Sâmbătă în 14 Sept. a c. după masă la ora 2 și jumătate cu automobilul, însoțit de consilierul referent Mihail Păcățian și diaconul Lavru.

La Lipova s'a atașat protopopul Lipovei, Fabriciu Manuilă împreună cu primpretorele Alexandru Ciucudean. La ora 4 și jumătate am sosit la Chizdia. Aici Prea Sf. Sa a fost întâmpinat de notarul comunei Gheorghe Todan încunjurat de popor. Dl Todan salută pe Prea Sf. Sa în numele său și în numele comunei; iar Prea Sf. Sa răspunzând mulțumește pentru bineventare.

Imediat trecem la Labașinț. În hotarul comunei ne întâmpină 20 călăreți în frunte cu plutonierul Ioan Arnean.

Intrând în comună Prea Sf. Sa este întâmpinat de un mare număr de credincioși în frunte cu notarul Ioan Bunea, care urează Prea Sf. Sale bun sosit. Prea Sf. Sa mulțumind pentru bineventare invită poporul la sf. biserică. La toate casele pe unde am trecut au fost afișate drapelul național.

În ușa sf. biserici e întâmpinat de preotul local Tiberiu Suciu, preotul Darie Faur din Pătârș și preotul Gheorghe Francescu din Șistarovăț.

Fiind bisericuța neîncăpătoare pentru poporul numeros, care se adunase, — serviciul divin s'a oficiat înaintea sf. biserici la un altar improvizat și decorat cu verdeață.

Poporul a ascultat serviciul divin cu adâncă evlavie. Răspunsurile la serviciul divin le-a dat corul bisericesc, condus bine de Gheorghe Cuzman.

La finea serviciului divin Prea Sf. Sa ține o frumoasă și instructivă predică despre înălțarea Sf. Cruci și despre datorințele credincioșilor de a cerceta regulat sf. biserică. Combate obiceiul unor credincioși de lucră la câmp în zi de sărbătoare.

După predică citește rugăciunea de deslegare.

⁷⁾ Dr. Moldován Gergely: „A románság“, Nagybecskerek 1896 pg. 321.

Aceasta rugăciune, așa respicat cum o citește Prea Sf. Sa, totdeauna face adâncă impresiune asupra poporului și e ascultată în toate locurile cu o tăcere mormântală.

E interesant, cum raționează poporul în chestia ținerii sărbătorilor. Spunea un țăran, cu care s'a întreținut Prea Sf. Sa, că dacă s'ar da poruncă aspră de sus și dacă s'ar aplica și pedepse, nime n'ar îndrăzni să strice sărbătorile lucrând la câmp și atunci sărbătorile ar fi pentru toată lumea un praznic sufletesc și o zi de primenire sufletească.

După serviciul divin se împart între credincioși broșuri din Biblioteca Creștinului Ortodox, iar Prea Sf. Sa distinge pe preotul local Tiberiu Suciu cu înalta Sa vizită.

Părintele Suciu e fiul comunei și e iubit și stimat de popor.

Dela Labașinț între uralele poporului întoarcem la Chizdia, unde urmează să se sfințească biserică.

Seara se oficiază serviciul divin prescriș. Notarul comunei, Dl Gheorghe Todan a dat o cină de post în onoarea Prea Sf. Sale. Aici a fost găzduit Prea Sf. Sa. Dl notar cu doamna s'au îngrijit ca oaspeții să se simtă ca acasă.

Duminică în 15 Septemvrie 1929 tot poporul ortodox din Chizdia grăbește la sf. biserică.

Au venit mulți credincioși din comuna învecinată Labașinț și a venit și corul bisericesc din Lipova sub conducerea Dlui Nicolae Raicu.

Toate fețele radiază de bucurie că își văd visul împlinit.

Prea Sf. Sa e condus la sf. biserică cu litia, fiind de față mult popor.

După sfințirea apei se începe serviciul sfințirii bisericii, — după tipic. Urmează apoi serviciul sf. liturghii. Slujba a decurs impresionantă până la urmă.

Corul din Lipova și cântăreții din Labașinț încă au contribuit la înălțarea sufletelor.

În cursul sf. liturghii candidatul Iuliu Stoica a fost hirotonit întru diacon pentru parohia Virișmort.

La Priceasnă preotul local Dimitrie Pavel prezintă raportul despre situația parohiei. Arată că parohia Chizdia a fost ortodoxă până la anul 1834, când o parte însemnată din credincioși, — afirmativ, — seduși de fâgăduinți materiale, au trecut la biserică gr. catolică. În timpul din urmă însă mai mulți credincioși au întors la ortodoxie.

Prea Sf. Sa ține apoi o cuvântare magistrală, despre sf. biserică, datorințele credincioșilor de a cerceta sf. biserică și de a ține cu tărie la biserică ortodoxă, care este mama neamului românesc. Această predică energică, respicată și convingătoare impresionează adânc asistența.

După serviciul divin s'au împărțit broșuri între credincioșii iar Prea Sf. Sa a distins cu înalta Sa vizită pe preotul local Dimitrie Pavel și pe credincioșii: Vasile Trăpănescu, Târziu Avram, Ignea Avram, Ignea Partenie și Inciulescu Moise. Pretutindenea Prea Sf. Sa a fost primit cu multă dragoste și bucurie.

La o casă am aflat o bătrână de 66 ani. Ne-a spus cu multă bucurie că e veche coristă. De când a trecut la biserică ortodoxă se simte sufletește ca o tineră de 15 ani. Chiar și astăzi a cântat în cor la serviciul divin. Ne spune că ea a determinat pe mem-

brii familiei să treacă la ortodoxie, pentru că numai aici se simte liniștită sufletește și mângăiată.

Masa comună s'a luat în edificiul școlii, care acum e gol. La ora 4 și jumătate Prea Sf. Sa cu suita a părăsit Chizdia între uralele poporului.

Trecând prin Lipova a făcut o vizită părintelui protopop Fabriciu Mannilă.

Dela Lipova până la Arad am trecut printr'un nor de praf.

8 Septembrie la Mân. H.-Bodrog.

Seria misiunilor religioase începute la 6 August a. c. la Sf. Mân. Bodrog, se continuă. Praznicul Nașterii Născătoarei de Dumnezeu, la 8 Septembrie, a fost un prilej binevenit pentru desfășurarea misiunilor și înviorarea sufletelor lăncezite în lupta vieții. De astădată au sosit credincioși și din eparhia Caransebeșului din comuna Sârbova, în frunte cu preotul și învățătorul. Au fost atrași de fama sguuitoare drum al Crucii.

În 7 Sept. a. c. d. m. la ora 3 s'a săvârșit Vecernia în sobor. La fine s'a predicat „Despre necesitatea mântuirii sufletului”. Urmează procesiunea pe drumul Crucii din cimitirul sf. mânăstiri, în dangătul jalnic al clopotelor și cântările pioase ale pelerinilor urcăm simbolic calvar al Domnului. Înalt Prea Cuviosul Arhimandrit-Egumen Policarp P. Morușca, asistat de mulțimea credincioșilor și preoților, aproximativ o oră și jumătate face meditații sguuitoare pe drumul Crucii, răscolind simțirile pioase și determinând voința spre înnoirea vieții creștine.

Seara se face priveghere. Urmează apoi predica Înalt Prea Cuviosului Arhim. Egumen Policarp P. Morușca „Despre pocăință”. Se dovedește isteț psiholog religios, făcând introducerea nu numai a credincioșilor, ci și a preoților, în săvârșirea sf. taine a penitenței. Urmează apoi spovedaniile.

Dimineața în 8 Sept. s'a slujit Sf. Maslu. S'a cuvântat despre „Importanța sf. taine și în special despre Sf. Maslu, pentru viața creștină”. Bolnavilor li-s'au aplicat ungerea cu unt-de-lemn sfințit. Sf. Liturghie a pontifical-o Înalt Prea Cuviosul Arhim.-Egumen Policarp P. Morușca, având împreună slujitorii pe Cuvioșia Sa păr. Ieromonah Ioan Iova și Cucerniciile Lor, preoții: Pelcu, Melentie Papp, Ioan Iercoșan, Iulian Andrișoiu, Ștefan R. Lungu, Traian Ilie și ierodiaconul Firmilian. Răspunsurile liturgice le-a dat corul artistic condus de Dl. Învățător-Director Vlădica din Pâncota, alternându-se cu corul din Sârbova (Banat). La Sf. Liturghie a predicat cu putere multă Înalt Prea Cuvioșia Sa Arhim. Egumen Policarp P. Morușca. La sfârșit s'au sfințit obiectele donate de credincioși Sf. Mânăstiri.

Mulțimea a plecat elevată sufletește și satisfăcută deplin. În aranjarea misiunilor s'a dovedit râvnă și priecere. Au fost admirate muzeul sf. lăcaș și mica librărie de propagandă religioasă.

Atmosfera simpatcă și disciplinată a Sf. M. Bodrog, la marginea vestică a țării, ne face cinste!...

Misionarul.

Citiți și răspândiți

„Biserica și Școala“

Situația financiară a eparhiei orădene și a episcopilor ort. din Ungaria la începutul veacului trecut.

(Din actele Consiliului de Stat din Viena, Nr. 401—1807.)

Raportul Cancelariei ungurești din 16 Ianuarie 1807.

„Cancelaria maghiară a sprijinit, la 30 Mai 1806, petiția mitropolitului ortodox din Carloviț, prin care se cerea mărirea dotațiunii puține a episcopilor din Buda, Arad, Carlstadt și Pacraț și a Consistoriului din Veleța-Orăzii din veniturile episcopiei vacante de Bacs. Maiestatea Voastră a binevoit să ceară la aceasta întâi arătarea veniturilor respective.

Se arată deci, că episcopii din Carlstadt, Pacraț și Buda primesc, conform aranjamentului din anul 1786, câte 4.000 fl. anual fiecare. Episcopul din Arad ar avea să primească, în sensul convenției din 1772, 5.449 fl. anual, numai că, dată fiind sărăcia supușilor, lipsește adeseori ceva din acea sumă.

Consistorul din Veleța-Orăzii în fine n'are nimic (habe nichts), decât neînsemnate taxe, din cari abia pot fi acoperite cheltuielile de birou de aceea salariile notarului și fiscalului consistoriului, de 200 și 100 fl. s'au plătit încă de demult din dobânda fondului inalienabil, cât despre președintele acestui consistoriu, protopopul Orăzii, el nu are pentru aceasta nici un fel de plată. În sfârșit au fost înzestrați episcopii amintiți, — excepție făcând numai cel din Carlstadt — cu oarecari moșii, folosul acestora însă nu poate fi arătat, deoarece acesta depinde de diferite împrejurări și mai ales de industria mai mare sau mai mică a posesorului.

De altfel cancelaria alătură acestui raport încă cererea pentru executarea propunerii din 30 Mai 1806, în care a recomandat ea dotarea mai bună.

La 31 Ian. 1807 ss. Bruckenths.

*

Propunerile consilierilor referenți:

I. În cazul, că episcopul din Carlstadt și cel din Pacraț ar primi din veniturile episcopiei de Bacs fiecare câte 1.300 f, atunci ar ajunge primii doi cu veniturile lor actuale dela 4.000 f. la 5.300 f. pe zn, al treilea la 5.600 și al patrulea dela 5.449 f. la 6.149 f., dotăție încă tot foarte modestă pentru un episcop, mai ales având în vedere scumpetea de acum. Consistoriul din Veleța-Orăzii nu avea până acum alt venit decât niște taxe neînsemnate; notarul salar anual de 200, și fiscalul de 100 f. deaceea adaosele de 800 și respective 200 și 100 f. propuse spre mai buna sa întreținere, sunt pe cât de echitabile, pe atât de necesare. La 4 Febr. 1807. ss. Lorenz.

Propune rezoluția: Accedente hac clarificatione positum sub 30 May a. c. Meliorationem intuitu dotationis Episcopatum Carolostadiensis, Pakraczensis, Budensis et Aradiensis, necnoa Consistorii Varad-Velenczensis ex proventibus Episcopatus Bacsiensis plana ratihabeo. (Tras peste ea cu cerneala Erzherzogului Rainer).

II. La împărțirea propusă a celor 6.000 f. din veniturile episcopiei de Bacs, cari trebuiesc întrebuințați spre mai buna dotare a celor 4 episcopi susnumite și a Consistoriului din Veleța-Orăzii, nu am în fond nimic de observat, numai poate ar putea fi desărcinat, cu aceasta ocazie, fondul național inalienabil de sarcina

ce și-a luat-o în anul 1793 de a plăti pe notarul și fiscalul consistorului din Velența-Orăzii prin aceea, că s'ar introduce și aceasta competență de salar cu 300 fl. anual în proiectul de împărțire de mai sus și pe de altă parte acești 300 fl. ar fi detrași din partea cuvenită episcopiei arădane, care și pe lângă această detragere va sta dacă nu mai bine, cei puțin egal cu episcopiile de Carlstadt și Pacraț.

După aceasta observație ar trebui să fie modificat proiectul de rezoluție în felul următor:

Accedente hac clarificatione propositam sub 30 May a. p. dotationis concernentium Episcopatum et Consistory Varad-Velenczensis meliorationem ea ratione approbo, ut primitiva etiam Consistorialis notary et fiscalis salaria cum 300 fl. ex fundo inalienabili hactenus depensia ad praecallatos Episcopatus Bacsensis supernatantes reditus assignentur et haec 300 fl. summa ex rata divisionali pro Episcopatu Aradiensis cum 700 fl. emensa supputetur.

La 5 Febr. 1807. ss. Bedekovich.

De acord cu proiectul. ss. Chotek (ministru.)

III. După actul anterior Nr. 1989-1806 constau veniturile episcopiei ortodoxe de Bacs din 13.771 f. 16 cr. pe an.

Dacă din acestea ar primi episcopul de Carlstad 1300, cel de Pacratz 1800, cel de Buda 1600, cel de Arad 700, în suma 4900 f. apoi președintele Consistorului din Velența-Orăzii 800, notarul consistorial 200, fiscalul 100, acestea toate ar face f. 6000. acea sumă anume, ce a fost în proiect spre a fi întrebuintată din veniturile episcopiei de Bacs pentru susinșura dotațiune.

Cu aceste premise, trebuie să cad de acord cu primul proiect de rezoluțiune, deoarece cei 200 f. pentru notarul și cei 100 f. pentru fiscalul Consistorului din Velența-Orăzii nu au să fie plătiți din cei 700 f. propuși pentru episcopul de Arad, în a cărui dieceză se află Velența-Orăzii, et în general din cei 6000 de f. ce au a fi împărțiți, și prin aceasta să fie desărcinat de acele plăți fondul național inalienabil. Spre acest scop ar trebui să se adauge primul proiect de rezoluțiune: cessantibus hac ratione futuro florenis 300 Notario et Fiscali Consistoriali Varad-Velenczensi huiusque ex Fundationis inalienabili praestitis.

La 8 Febr. 1807. ss. Mailath (ministru.)

De acord cu votul 4. ss. Zinzendorf (ministru.)

Similiter. ss. Kolowrat (Dirigender Minister.)

La 29 Febr. 1807, ad mandatum Sacrae M-tatis epressum, A. Reinerius aprobă proiectul consilierului referent Bedekovich, dar tăind din el, conform votului ultim, cuvintele dela fine: et haec 300 fl. summa ex rata divisionali pro Episcopatu Aradiensis cum 700 fl. emensa supputetur.

Oradea, Octomvrie 1929.

Ștefan Lupșz, profes. teol.

Misiunea din Gurba.

În scopul cercetării duhovnicești și a organizării credincioșilor noștri din Colonia și Comuna Gurba, s'a ținut în 14 Septembrie a. c. o misiune religioasă. Sub cerul liber în fața mulțimii credincioșilor s'a slujit Utrenia cu înălțarea Sf. Cruci și Aghiasma cea mică. Lacrimi de bucurie curgeau pe fețele multora, cari au fost lipsiți aproape de trei ani, de mângâierile Bisericii noastre. Răspunsurile ecteniilor le-au dat Teologul I.

Herețiu și un cantor din loc. S'a predicat despre Sf. Cruce, ca obiect de venerațiune și simbol al viețuirii creștine. De încheiere s'au distribuit cărțile de propagandă.

Credincioșii noștri sunt amenințați de îndoit pericol, unașie și baptism. Cine va fi, oare, preotul care să-i scape din val-vârtejul ispitelor și pe acești fii ai neamului nostru, adunați aci din cele patru vânturi ale fărăii? Gândul nostru se îndreaptă spre Cucernicii preoți din jur, devreme ce secerișul duhovnicesc este foarte bogat!

Credincioșii noștri din Gurba îi așteaptă! Ei se mulțumesc și cu fărâmurile duhovnicești, ce cad de pe masa îmbelșugată a vecinilor lor.

Misionarul.

Jumătate pocăit și jumătate nepocăit.

Nu există lucru mai trist și mai dureros, decât atunci când cineva zice că vede dar este orb, cineva zice că trăiește dar este mort, când cineva se laudă că este creștin, dar de fapt nu este decât un fățarnic și nemernic, un om cu două fețe, un om în cărui viață nu este nimic bun, că totul e stricat, un rătăcit și abătut dela calea lui Dumnezeu.

Câți oameni sunt în zilele noastre, cari numai cu numele sunt creștini de fapt însă nu sunt decât niște vopsituri, niște morminte vâruite precum a zis Mântuitorul nostru Isus Hristos întemeietorul creștinismului.

Se spune cântecele și doinele frumoase pe cari le caută oamenii tineri și bătrâni, mic și mare prin livezile înverzite în timpul verii ar fi compuse de niște fete frumoase cari nu trăiesc pe pământ, ci în apă, fiindcă ar de jumătate fete și de jumătate pește. Nu dacă e adevăr, sau pur și simplu legendă.

Eu am avut ocazie, în viața mea să văd astfel de fete. Această am văzut-o la târguri mari și cred că și alții vor fi văzut. Când am văzut prima dată credeam că într'ader e jumătate pește și jumătate față, însă mai târziu am constatat că nu e decât șarlatania unor oameni cari caută să stoarcă banii dela țărani, căci țărani dela sate sunt în stare să deie și ultimul ban numai să ca să poată vedea o asemenea minune D-zeească.

Oameni, femei, tineri, bătrâni se adunau cu dumul să vadă minunea aceea ba pe unli dintre cei mai bătrâni îi auzai zicând: Doamne Dumnezeule mari sunt lucrurile Tale. Ei credeau că aceea e într'adevăr minune, de fapt însă era o curată șarlatanie. Un om bătrân și cărunt ca oala zicea: bieții oameni! mult se vor fi luptat ei până ce au prins fata aceea, multe zile și multe nopți nedormite au pierdut ei priveghind pe margina mării, ca să prindă o asemenea față pe care apoi să o arate lumii ca pe o adevărată minune D-zeească.

Eu sunt sigur că dacă un altui ar face ceea ce am făcut eu, s'ar convinge imediat că acei înșelători nu sunt de compătimit, fiindcă umblă prin orașe ca să fure banul săracului ziua în amiaza mare.

Odată mă aflam în orașul Bârlad.

Acolo au sosit mai multe circuri și oameni cu fețele mascate în așa fel încât nici nu-ți mai venea să crezi că sunt oameni, ci necurați. Nu știu dacă D-zeu are plăcere de asemenea lucruri. Mai mult decât sigur că nu.

Am oferit 1000 Lei oamenilor cari au venit acolo să prezinte minunea minunilor prin sticlă ca să-mi permită să deschid cutia de sticlă ca să văd minunea mai bine. Și ce credeți că mi-au împlinit cererea? Doamne ferit-ai!

Minunea lor era o fată ca toate fetele, îmbrăcată până la brâu într'un coș care avea forma unui corp de pește și era închis într'o cutie de sticlă!

Acest exemplu l-am adus, iubite cetitor, numai pentru ca să te pot lămuri despre viața fațarnică a unor oameni cari strigă 'n gura mare că sunt adevărați creștini și că ei singuri sunt aceia cari aduc vestea mântuirii pe pământ, alții nu. Cine sunt aceia? Sunt sectani, dintre cari cel mai văpsit sunt bapuiștii.

Ei strigă 'n gura mare să vină lumea la ei să-i asculte, căci sunt cei mai adevărați creștini. Ei pot spune ce vreau despre sine, întrebare că ce va zice Dzeu despre ei și viața lor. Ei se pot lăuda, nu știm însă cum îi va lăuda Dzeu.

Ei pun firme frumoase la casele cari le zidesc și pe cari le numesc case de rugăciune. Ce sunt însă acele în realitate? Sunt niște cuiburi de certuri și bătăi. Eu nu am auzit și nici nu pot crede, că apostolii, în casele unde se adunau, să-și fi dat unii la alții în cap cu scaunele cum fac pocăiții din zilele noastre. După ce cunoaștem „minunea” jumătate fată jumătate pește.

Să vedem mai departe ce o fi aceea jumătate pocăit și jumătate nepocăit.

La calea ferată între M. Ilia — Săvârșin se află o pocăită. Despre aceasta vorbesc foarte mulți din cei cari au lucrat și lucrează la calea ferată, că e pocăită numai de jumătate. Acest fapt l-a spus ea însăși fără să o forțeze cineva.

Trist lucru când cineva își rupe trupul în două pentru ce preda o parte satanei și fără delegilor.

Și fata de care am pomenit mai sus, dela brâu în jos stătea în apă, căci așa-i place peștelui. Precum se vede și pocăiții că trupul, dela brâu în jos, fac voia trupului. Îl țin în poște, iar cu restul ar trăi pentru Hristos. Aceasta e cu greu, căci nu poți servi la doi domni și lui Dzeu și satanei.

Iubite cetitor eu te rog fereștete de acești înșelători cari caută să te despartă de Dzeu și de sf. Biserică în care te-ai născut și în care poți fi mângăiat până la moarte.

Dorința inimii mele este ca tu iubite cetitor, când ai lipsă de un sfetnic, ori prieten, privește spre ceriu și zi: Oh! Tu cela ce ai călăuzit pe toți aleșii Tăi, călăuzește-mă și pe mine pe acest pământ ca să pot trăi apraope de Tine.

Domnul cerului și al pământului să-ți deie apă când ești setăs, pâne când ești flămând și un preten când vei fi singur.

R. Han.

Vorbirea Mântuitorului cu Nicodim.

De Mitr. Antonie al Chieului în traducere de R. Cuzetov.

(Continuare)

De obicei exegeții spun, că Nicodim nu a înțeles aluzia la renașterea duhovnicească, ci s'a gândit la cea trupească. Dar atunci trebuie oare să vorbească despre pânțele maicii, care la bătrâni este moartă? Mântuitorul însuș nu arată că vorbirea sa ar fi greșit înțeleasă de conversator, ci dispoziția de a crede greșit descoperirii celei nouă (vers 11.) Dacă exegeții consideră pe Nicodim ca pe unul, care e departe de a înțelege cele spirituale, aceasta se face din cauza că ei cunosc prea puțin Sf. Scriptură a Vechiului Testament, unde sunt așa de numeroase cuvintele despre renaștere, despre schimbarea internă a omului prin harul dumnezeesc, încât cuvintele lui Hristos suscitade nu au putut să pară ciudate și fără noimă înaintea unui cunoscător al legii și al prorocilor. E destul să amintim Psalmul 50 și cuvintele lui: „Stropi-mă-vei cu isop și mă voi curăți; spăla-mă-vei și mai vărtos decât zăpada mă voi albi,” ca să nu despărțim așa pe Nicodim. Sau luați cuvintele prorocului Iezechiil: „Și voi stropi peste voi apă, vă voi curăți pe voi și voi da vouă inimă nouă, și duh nou voi da întru voi, și voi lua inima cea de piatră din trupul vostru și voi da vouă inimă de carne. Și duhul meu voi da întru voi și voi face, ca să umblați întru îndreptările mele.” (cap. 36, 25-27.) Peste tot, dacă ați dori să adunăm toate locurile cari au legătură cu această chestiune, ar trebui să scriem cel puțin a zecea parte din toate prorociile. Ele sunt numeroase mai ales la Iezechiil, Isaia și Zaharia. (Iez. 11, 19-20; Is. 49, 3 și 59, 21; Zah. 13, 1; Ier. 31, 31-33.) Ideia principală a prorociilor a fost o cerință și promisiunea renașterii morale a lui Israel, nu numai în purtarea lui externă, ci după pornirea internă, iar opera aceasta a fost așteptată nu ca o lucrare omenescă, ci ca acțiunea Duhului lui Dumnezeu.

Și Nicodim a știut, ce înseamnă a se naște din nou, dar a știut și ce rugăciune, ce muncă și ce merit se cere pentru aceasta, ca să se renască pe sine și mai ales pe alții, așa cum arată sf. Apostol Pavel

către Galatenii și presbiterilor din Efes și Corint (Gal 4, 19; Fapt. Ap. 20, 21; I. Cor. 4, 15)

Fără îndolală, Nicodim devine cel mai înflăcărat aderent a lui Hristos și nu s'a înfricoșat a unge trupul Mântuitorului cu amestecătură de smirnă și aloie (Ioan 19, 39-40); a ascultat cu evlavie cuvintele Mântuitorului despre renașterea spirituală, dar în conștiința lui e tare înrădăcinată ideea răscoalei, prin care trebuia să înceapă mult așteptata împărăție a lui Dumnezeu, prezisă de Daniil și de alți proroci. Lui i se pare, că vorbitorul său se gândește în primul rând la renașterea morală a tuturor participanților la viitoarea răscoală, iar aceasta pentru oameni maturi e așa de greu, ca și când ar trebui să intre din nou în pântecul maicii lor și să se nască încăodată.

Luăți numai seama, că toate trei ideile principale din întreaga vorbire a Mântuitorului sunt exprimate în propoziții negative. E clar, că ele sunt răspunsuri la cugetul greșit, poate chiar la cuvintele lui Nicodim despre aceleași lucruri. Astfel, întrucât Nicodim se gândește încă tot la o împărăție dumnezească militară, cum a fost guvernarea lui Moise și în oarecare măsură a conducătorilor de mai târziu ai lui Israel, — Hristos lămurește, că împărăția Lui este de altă natură și începe explicarea aceasta cu repetirea ideii exprimate: „amin, amin grăiesc ție: de nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să intre întru împărăția lui Dumnezeu“. Aici se adaugă către cele spuse mai înainte semnele externe ale renașterii spirituale și Mântuitorul continuă să explice esența ei, depărtându-se întrucâtva de mersul gândirii convorbitorului său. Fiindcă acesta a putut să priceapă puterea trimisă din nou de Dumnezeu, pentru renașterea mai profundă și mai esențială a fiilor împărăției lui Dumnezeu, care acum se descopere în asemănare cu ceea ce s'a dat celor din Vechiul Testament, Mântuitorul pare că zice: nu gândi, că am în vedere curioasa dispoziție internă a aderenților mei. Eu am o nemărginită putere a Duhului, încă nevăzută de pământenii, a cărei influință e incomparabil mai reală decât rezultatul răscoalei înarmate, care numai în partea sa cea mai neînsemnată diferă de comploturile de stat, dar în esență este tot așa de materială, ca orișice de pe pământ. „Nu te mira că am zis: se cade vouă, a vă naște de sus“. Nașterea aceasta va fi puternică și fulgerătoare, iar nici decum o simplă pocăință și exercițiul lent în virtuți, — cumpătare, milă etc. precum a predicat înaintemergătorul: „Duhul unde vrea, suflă, și glasul lui auzi, dar nu știi de unde vine, și unde merge; așa este tot care este născut din Duhul.“ — El simte în sine schimbarea binecuvântată. simte că ea nu dela el a pornit, dar nu poate să cunoască aceste puteri dumnezeiești, a căror influință să o simtă ca suflarea vântului. Nicodim înțelegea perfect de bine, tot ceea ce spunea Mântuitorul, dar el nu a putut — așa zicând — să probeze experimental un

astfel de eflux puternic al harului și răspunde: „cum poate să fie acestea?“ Mântuitorul îi dă răspunsul; „tu ești învățătorul lui Israel și acestea nu le știi?“ Tu trebuie să crezi în realizarea unei astfel de renașteri binecuvântate, fiind un cunoscător al legii, pentru că și prorocii și psalmiștii au promis omenirii acestea Ori crezi, că îți spun numai visul irealizabil al inimii mele, nu. Eu nu pe pământ am găsit toate acestea, ci le-am știut mult mai dinainte. „Amin, amin grăiesc ție: noi ce știm grăim, și ce am văzut mărturisim, și mărturia noastră nu o primiți. Nu te poți decide să crezi ceea ce era prezis de proroci, adecă de ceva pământesc, omenesc, dar binecuvântat, fiindcă dela Dumnezeu s'a dat omului. „Dacă cele pământești am spus vouă, și nu credeți, cum de voi spune vouă cele cerești, veți crede?“

Încă nu-ți spun, că întemeietorul împărăției dumnezeiești — Mesia — nu este om, ci Dumnezeu — Om, care după ființă e egal cu Dumnezeu: Tu recunoști în El un om și crezi în Daniil, care spune, că El se se suie la cer. Totuși știi că: „nimeni nu s'a suit în cer, fără numai cel ce s'a pogorît din cer.“ Această trecere a vorbirii la cel ce se suie în cer, ca la acela, pe care Nicodim îl aștepta cu sufletul, arată clar, că Mântuitorul a avut în vedere profeția lui Daniil și așteptarea încordată a lui Nicodim, a împlinirii ei în personalitatea lui Mesia.

Mântuitorul, prin cuvintele sale despre Fiul Omenesc, dă să se înțeleagă aci, că Mesia cel așteptat nu va fi un om, pentru că omului nu îi este dată suirea la cer, ci Fiul lui Dumnezeu, care s'a întrupat și s'a făcut om. O astfel de îndreptare la înțelegerea jidovilor despre Mesia, înțelegere întemeiată pe interpretarea defectuoasă a profeției lui Daniil, mai repeteste Hristos, cu prilejul cuvântării și învățăturii sale despre sf. Euharistie, când: „ștîind întru sine că cântesc pentru aceasta ucenicii lui, a zis lor: aceasta vă smintește pre voi? Dar de veți vedea pe Fiul Omului suindu-se unde era mai înainte?“ (Ioan 6, 61-62)

Acum în adevăr a arătat împreună vorbitorului veșnica demnitate dumnezească a lui Mesia și Mântuitorul îi descopere și scopul venirii sale, nu ca a unui răscumpărător pentru poporul său ales, ci ca unui răscumpărător al neamului omenesc. „Precum Moise a înălțat șarpele în pustie, așa se cade a se înălța Fiul Omului, ca tot cel ce crede întru el, să nu piară ci să aibă viață veșnică.“

— Atunci cum va fi judecata lui Mesia prezisă de proroci? întrebă Nicodim în auz sau numai în gândul său. Răspunsul e și gata. La început pare negativ și mai apoi se limpezește, că această judecată nu e negativă, că nu se înțelege în felul pedepsei pământești, materiale, ci numai morale.

„Că așa a iubit Dumnezeu lumea, cât și pre Fiul său cel unul născut l-a dat, ca tot cel ce crede întru el, să nu piară, ci să aibă viață veșnică. Că

n'a trimis Dumnezeu pre Fiul său în lume ca să judece lumea; ci ca să se mântuiască lumea prin el. Cei ce crede întru el, nu se judecă; iar cei ce nu crede, iată este judecat, că n'a crezut întru numele celui unuia născut Fiului lui Dumnezeu. Iar aceasta este judecata, că lumina a venit în lume, și au iubit oamenii mai mult întunericul decât lumina, că erau faptele lor rele" etc.

Această idee pentru o condamnare numai spirituală a necredincioșilor și a celor răi în viața aceasta și pentru pedeapsa lor în viața viitoare, o repetă Mântuitorul de mai multe ori în Evanghelia a patra, în vorbirile cu Iudeii (5, 22-29; 5, 47; 12, 47-48; 1, 22; 16, 8-11.) Învățătura lui Hristos despre judecată ar constitui un bogat material pentru o cercetare aparte, noi însă în lucrarea de față ne interesăm de atitudinea convincerilor revoluționare — mesianice și a nădejzilor iudaice în legătură cu ele. Am văzut, că Nicodim s'a făcut cel mai credincios ucenic al lui Hristos; el a cumpărat mireasma scumpe, ca la punerea în mormânt să ungă trupul lui Hristos. Totuși numele lui, ca și pe al lui Lazar, cei trei evangheliști (sinopticii) îl retac, iar la înmormântare amintesc numai pe Iosif în sinaxarul bisericesc se găsește explicarea acestei tăceri. Cu Iosif curând după învierea lui Hristos, sinedriul a încheiat socotelile, aruncându-l într-o groapă adâncă. Nicodim a fost isgonit din sinedriu, a trăit încă mult și a încercat să scrie vleața Mântuitorului (verosimil nu cea cunoscută sub numirea de evanghelia lui Nicodim), pentru că până la căderea Ierusalimului era primejdios să spui ceva despre meritele lui Hristos.

Acum adăugăm, ca încheiere la tratarea vorbirii Mântuitorului cu Nicodim, că în Evanghelia lui Ioan ea servește ca introducere la expunerea istoriei despre dușmănia patrioșilor evrei revoluționari împotriva lui Hristos, pentru că din ea reiese pe scurt dar complet diferența între învățătura Mântuitorului despre Mesia și între învățătura contemporanilor Iudei, ba chiar și a urmașilor lor din zilele noastre. Pentru diferența aceasta ei l-au urit și l-au răstăguit.

(Va urma)

INFORMAȚIUNI

Personale. P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie a plecat Luni în 30 Sept. a. c., la București, pentru a participa la ședințele Consiliului Central bisericesc. De aici a plecat la Chișinău (Basarabia) pentru a participa la Congresul preoților misionari.

În 9 Oct. se va întoarce la Arad, ca în 10 să fie la Timișoara, pentru a lua parte la serbările împreunate cu venirea aici a M. S. Regina Maria.

Roșata de buze, care o folosesc femeile ca să-și boiască buzele, se vinde atât de mult în America,

încât după o socoteală americană, pomada asta roșie — vândută într'un an — ar ajunge ca să zugrăvești în roș toate casele (cu toți păreții lor) în coloare roșie, a unui oraș cum e Bucureștii.

Moisă Botta. Începem azi să publicăm un studiu despre dascălul arădan de odinioară, Moisă Botta. L'a lucrat pentru noi P. C. Sa, vechiul nostru colaborator, părintele Dr. Ștefan Pop, care ni-a pus în vedere și alte cercetări despre oamenii dela noi, de acum o sută de ani. Mulțumind autorului, atragem luarea aminte a cetitorilor asupra acestei figuri, contemporană cu D. Ti-chindeal, Moisă Nicoară și episcopul Nestor Ioanovici.

Notar omorât din ură. În comuna Golin din Bihor a fost omorât notarul Gheorghe Popovici. Jandarmii au descoperit pe ucigași, care sunt ajutorul de primar Sándor Juhász și vătășelul Ferenc Berke, omul de încredere al notarului. Motivele crimei au fost răsunarea și jefuirea. Notarul era aspru, nu cruța pe nime și cum era român, ungurii îl urau groaznic. Sandor și Ferenc l-au ucis chiar în localul primăriei. La început ajutorul de primar a lovit pe notarul Popovici cu un topor. Dar vâjșoșenia notarului a doborât pe ucigaș. Atunci vătășelul a lovit cu toporul pe Popovici omorându-l.

Grâu care se poate coace în 6 săptămâni. Un agronom din Basarabia spune că a găsit o metodă de a pregăti boabele de grâu pentru însemnare în așa chip, în cât grâul ce răsare din ele se poate coace în 6 săptămâni. Spune că a făcut probe cu grâu de iarnă semănat la 1 Mai, iar la 14 Iunie s'a secerat și treerat, luând dela fiecare hectar câte 160 kgr.

Furt la biserica din Hălmagiu. În zilele prime ale lunii Septembrie, niște hoți fără Dumnezeu, au intrat în biserica noastră din Hălmagiu și au furat potirul și discul de aur dintr'un dulap încuiat. Noi credem că Dumnezeu va descoperi acești oameni blăstâmați.

O muscă răstoarnă un automobil. Un comerciant, călătorește cu mașina, împreună cu soția sa, pe una din șoselele din Franța. Comerciantul, conducea el însuși mașina, când a fost înțepat de o muscă, al cărei venin a fost atât de puternic încât de durere, conducătorul mașinei a scăpat cârma din mână, iar mașina, lebinduse de un copac, s'a răsturnat într'un șanț. Amândoi au fost grav răniți.

Bolșevicii și religia. Bolșevicii din Rusia sunt mari dușmani ai bisericii. De aceea au încercat să desființeze bisericile, au desființat căsătoria și au șters numele lui Dumnezeu de pretutindenea. Iar acum în urmă, neputând suferi deprinderea poporului, — atâta cât a mai rămas neotrăvit sufletește, — de a căuta să se ducă Duminica la biserică, bolșevicii au... desființat Duminica. Ei au hotărât, deocamdată în anumite regiuni din Siberia, ca ziua de odihnă săptămânală să nu mai fie Duminica, ci Miercuria. Și cu o asemenea nouă măsură cred ei că fericirea poporului rus din Siberia este acum o fericire deplină, căreia nu-i mai lipsește nimic...

Ce felos aduc crășmele. Comerciantul Moșcu Goidentaer, din Petroșani în Basarabia, vinde de ani de zile beuturi spirtoase, fără a plăti nici o taxă. Zilele acestea unui om din sat, în loc să-i dea rachiu, l-a dat formalină și omul îndată a murit. Iată ce felos ne aduc crășmarii!

Aviz oficial.

Nr. 5519 | 929.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că examenul de calificare preotească, cu absolvenții de Teologie din Eparhia Aradului, se va ține Luni 21 Octomvrie a. c. la ora 8 a. m. și zilele următoare.

Tot atunci se va ține și examenul de promoție a preoților.

Arad, la 1 Octomvrie 1929.

Consiliul Eparhial.

Aviz.

Absolvenții Institutului teologic ort. român din Arad din anul 1891 | 92, sunt rugați a se întruni, conform punct. 2 din „Obligamentul moral”, la convenirea colegială de 37 ani, — ce va avea loc Joi în 31 Octomvrie a. c. la orele 9 în edificiul Academiei teologice din Arad.

Colegii sunt rugați a se prezenta cu toții înspre seara zilei de convenire spre a primi informațiile despre programa convenirii, și a se prezenta cu familiile lor.

Silviu Bichcean
not. pârț. Banat-Arad.

Ioan Popovici
not. pârților arădane.

Ioan Papp
not. pârț. Bihor.

Organele celorlalte eparhii ort. române sunt rugate a reproduce acest aviz.

BIBLIOGRAFIE.

Legea lui Moisi, Sâmbăta evreilor și Dumineca creștinilor.

În lupta ce preoțimea ortodoxă o duce contra sectarilor, cari năpădiră satele noastre, „Biblioteca creștinului ortodox” cu No. 62—64 pune prin preotul Mina Gașpar din București, o nouă armă, o nouă lumină în mâna celor ce o vor: „Sâmbăta evreilor și Dumineca creștinilor”.

În aceasta broșură, distinsul preot M. Gașpar dezvoltă acest subiect cât se poate mai pe larg și pe înțelesul poporului. Mulțimea citatelor atât din Vechiul cât și din Noul Testament convinge și trebuie să convingă pe ori ce cetitor, ori cât de grozav dușman ar fi serbări Duminecii, sau ori cât de aderent ar fi Săbatului.

Recomandăm aceasta cârtică preoților satelor noastre, ca *răspuns celor ce-i ispitesc*, sfătuindu-i să o răspândească în popor, acolo unde-i lipsă, după îndemnul P. Sf. Sale în cuvântul de introducere dela această broșură: „Vă rog iubiți cetitori să nu lăsați pe cei slabi a-și schimba credința ortodoxă. Ne înnoim hainele, vindem vitele și vedem că se schimbă orașele și alte lucruri, dar credința nu-o putem să o schimbăm de pe azi pe mâine. Cei cari ne-au părăsit nu cunoșteau legea, căci dacă o cunoșteau bine, nu ar fi plecat la po-căiții cu numele. Și de încheere gândiți-vă, că mulți predicatori pocăiți de azi, erau eri negustori de vite și țărani îm-brăcați românește, iar acum au guler și cravată cumpărate pe bani străini!!!”

D.

Bibliografie.

Nr. 4337 | 1929.

„Apărarea orașelor și a populației civile contra atacurilor aeriene”.

Lucrarea a fost aprobată de Ministerul de războiu, de cel al Instrucțiunii, fiind recomandată tuturor școalelor, — deci o recomandăm și noi călduros pentru procurare în folosul bibliotecilor parohiale.

Se vor putea găsi la librăria diecezană.

* * *

Nr. 5168 | 1929.

A apărut și se recomandă lucrarea D-lui I. Matasă Piatra-Neamțu: *Constituțiunea României*, lămurită pe înțelesul tuturor. Prețul 120 Lei. Se poate procura dela autor.

Concurs.

În conformitate cu ordinul Ven. Consiliu Eparhial Nr. 5297 | 929 și 3744 | 929,—Pentru îndeplinirea parohiei I. din Curtici devenită vacantă prin alegerea și strămutarea preotului Ioan Nicorescu în parohia Jabar, se publică concurs nou cu termen de 30 zile socotite dela prima publicare în organul „Biserica și Școala”,

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Una sesiune parohială comasată constatatoare din 32 jughere cad. în care se cuprinde și dreptul de pășune.

2. Birul și stolele legale.

3. Intregirea dotației preoțești dela stat.

4. Comuna bis. în termen de un an va da preotului cortel în natură, în edificiul școlar din apropierea s. biserici.—

Preotul ales va trebui să catehizeze la școalele primare de stat din loc, cel puțin 12 ore pe săptămână. Va suporta toate impozitele după întreg venitul preoțesc.

Parohia fiind de clasa primă, dela recurenți se recere calificările de clasa I și opt clase liceale cu maturitate.

Cei ce voiesc să competeze la acest post cu prealabila știre a protopopului tractual se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Curtici spre a-și arăta dexteritatea în rituale și oratorie, conformându-se strict dispozițiilor Nr. 33 din Regulamentul pentru parohii. Cererile însoțite de anexe necesare, adresate Consiliului parohial din Curtici le vor înalța în termenul concursual oficiului protopresbiteral ort. rom. din Arad.

Recurenții din altă dieceză vor alătura la cererea de concurs și actul de învoire dela P. S. Sa Părintele Episcop diecezan din Arad.

Consiliul parohial ort. rom. din Curtici.

În înțelegere cu Traian Văflanu protopop în Arad

Pentru îndeplinirea parohiei de clasa primă Șebîș, devenită vacantă prin trecerea la stadiul de deficiență a pr. A. Mihailin, se publică concurs cu termen de 30 zile.

Beneficiu: 1. Sesia parohială din 32 jugh. cad. 2. Un intravilan (grădină par.) aparținător sesiei par. 3. Casa parohială. 4. Stole legale. 5. Intregire de salar dela stat, pe care parohia nu-l garantează.

Alesul trebuie să predice în fiecare Duminică, să catehizeze la toate școlile din Șebîș fără alta remunerație și să achite contribuția după venitul său.

Cererea de concurs adresată Consiliului par. din Șebîș se va înainta Oficiului protopopesc ort. rom. din Buteni. Reflectanții, în conformitate cu Regulamentul pentru parohii, se vor prezenta în termenul concursual în biserica din Șebîș, pentru a-și arăta dexteritatea în rituale și oratoric.

Concurenții din alte dieceze vor produce document despre conșenzul P. S. Sale Episcopului nostru diecezan, că pot recurge la aceasta parohie.

Rez. Cons. Eparhial 4758 | 1929.

F. Roxin protopop

2—3

No. 5292 | 1929.

Prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile (22 Sept. — 22 Oct. a. c.) pentru conferirea, pe durata exclusivă a anului școlar 1929/30, a burselor vacante din *fundatiunea Teodor Pap*, administrată de subsemnatul Consiliu eparhial.

Indreptățiți la acele burse sunt, conform literilor fundamentale: a) rudeniile fondatorului; b) tinerii români ortodocși din Giula, cari studiază la noi în patrie; c) în lipsa recurenților indicați sub a-b urmează îndreptățiirea tinerilor români din dieceza Aradului după arondarea sa veche, cari cercetează școale elementare, civile, sau medii reale, comerciale, industriale, de agricultură, militare, gimnaziale-liceale, academii, universități și institute teologice.

La concurs se admit și elevii.

Concurenții (între cari pot fi și bursierii anului trecut, cari au întrelăsat de a se justifica, fiind-le votate bursele numai pe un an școlar), au să-și prezinte cererile la subsemnatul Consiliu eparhial, în termenul concursual, cu următoarele documente în original ori autenticate la vr-un notar public:

1. *Extras de botez* din matricula bisericească, prevăzut cu clauzula oficiului parohial local, că petentul și azi aparține bisericii noastre;

2. Rudeniile fondatorului să adauge și *informațiuni familiare*, pentru dovedirea gradului de înrudire;

3. *Atestat de paupertate* dela direcția politică locală, cu date specificate despre starea materială a părinților concurentului și despre a sa proprie. Rudeniile încă au să prezinte asemenea dovadă.

4. *Atestatul școlar* de pe anul școlar trecut, iar universitarii despre toate cursurile, respective semestrele ascultate, document despre examenele prestate.

5. Certificat medical dela vr-un medic oficios despre starea sanitară.

6. Concurenții să arate; ce eventuală bursă mai au, dovedind cu adevărat dela Direcțiunea Școlii; de au sau nu au bursă, și dacă au, ce sumă face aceea.

7. *Atestat dela profesorul de religie* (catehetul) al școlii despre aceea, dacă petentul a fost străduitor în studiul religiei și a avut bună conduită sub

raportul religios-moral. Aceasta dispoziție nu privește pe studenții de academii).

Meobservarea condițiilor de mai sus va avea de urmare, că cererile ajustate defectuos nu vor fi luate în socotință.

Arad, 17 Sept. 1929.

Consiliul eparhial ort. român din Arad.

3—3

Conform rezoluțiunii Ven. Consiliu eparhial Nr 4983 | 929, pentru îndeplinirea parohiei de clasa primă din *Semlac*, devenită vacantă prin moartea preotului Alexandru Popoviciu, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Venitele sunt: 1.) Una sesie parohială pământ arător, 2.) 400 stg. □ intravilan-grădină, 3.) 400 Lei bir parohial, 4.) Stolele legale, 5.) Intregirea salariului dela Stat, 6.) Cortel în edificiul școlii confes., de lângă s. biserică.

Alesul este obligat a catehiza elevii ortodocși dela școalele primare din loc și va suporta toate dările după beneficiul împreună cu aceasta parohie.

Doritorii de a reflecta la aceasta parohie sunt poțtiziți ca recursele adresate Consiliului parohial din Semlac ajustate cu testimoniu de calificare de clasa primă, cu certificat de bacalaureat de liceu și eventual cu atestat despre serviciul prestat până aci pe teren bisericesc-școlar, să le înainteze oficiului protopopesc din Arad în termenul concursual, în care restituie cu știrea prealabilă a protopresbiterului tractual și pe lângă respectarea dispozițiilor cuprinse în § 33 din Regulamentul pentru parohii vor avea să se prezinte în sf. biserică din loc spre a-și arăta dexteritatea, în cele rituale și oratoric. Recurenții din altă dieceză vor avea să mai dovedească și aceea că pentru a putea recurge la aceasta parohie au consimțământul Preasf. Părinte Episcop Diecezan din Arad.

Consiliul Parohial ort. rom. din Semlac

In înțelegere cu: Traian Vațianu protopop.

3—3

No. 5363 | 929.

Prin aceasta se publică concurs pentru două burse a 10.000 Lei (zece mii) anual.

Pot reflecta tinerii ortodocși români din eparhia Aradului, absolvenți de liceu clasic cu bacalaureat cari urmează, ca elevi ordinari, cursurile Facultății teologice din București sau Cernăuți.

Reflectanții vor înainta Consiliului eparhial ort. rom. din Arad în termen de 15 zile următoarele acte:

1. Extras din matricula botezaților.

2. Diplomă de bacalaureat.

3. Certificat de moralitate dela preot vizat de protopopul respectiv.

4. Certificat medical.

5. Certificat de paupertate.

6. Declarație făcută înaintea conducătorului oficiului parohial că după terminarea studiilor se vor pune în serviciul eparhiei; iar în caz contrar vor restituie Consiliului eparhial bursa în întregime.

Arad, din ședința Consiliului eparhial de la 19 Septembrie 1929.

Consiliul Eparhial ort. rom. Arad.

Redactor responsabil: SIMION STANA.